Statistica educaţiei

Metadate

Biroul Naţional de Statistică (BNS)

1. Informaţie de contact

1.1. Subdiviziunea responsabilă din cadrul BNS

Direcţia statistica educației, științei și culturii

1.2. Persoana de contact

Jana Mazur, șefa direcției
tel.: 022 72 77 38; 067458451
e-mail: jana.mazur@statistica.gov.md

Natalia Roşca, consultantă principală
tel.: 022 73 54 45; 067770860
e-mail: natalia.rosca@statistica.gov.md

2. Actualizarea metadatelor

2.1. Ultima certificare a metadatelor

19.04.2026

2.2. Ultima actualizare a metadatelor

26.02.2024

3. Prezentarea statistică

3.1. Descrierea generală

Cercetările statistice din domeniul educației formale asigură informațiile necesare pentru descrierea stării de funcționare şi a nivelului de performanță a sistemului educațional, realizat prin instituțiile abiliatate conform Codului Educației să organizeze şi să desfăşoare programe formale de învăţământ. Rezultatele cercetărilor statistice permit analiza evoluţiilor în domeniul educaţiei în spaţiu şi în timp, asigurând date comparabile la nivel naţional şi internaţional utilizatorilor implicaţi in definirea, implementarea şi evaluarea politicilor educaţionale.

3.2. Concepte şi definiţii

3.2.1. Definiţii

Sistem de educaţie – ansamblul instituţiilor şi organizaţiilor (educaţionale, economice, politice, ştiinţifice, culturale, obşteşti), precum şi al comunităţilor (familie, popor, naţiune, grupuri profesionale, mass-media) care, în mod direct sau indirect, explicit sau implicit, realizează funcţii educaţionale, asigurînd procesul de formare şi dezvoltare a personalităţii în cadrul educaţiei formale, nonformale şi informale.

Educație formală – ansamblul acțiunilor didactice și pedagogice proiectate instituțional prin structuri organizate sistemic, pe niveluri și cicluri de studii, în cadrul unui proces de instruire realizat cu rigurozitate, în timp și spațiu.

Nivelurile de educație reprezintă un set ordonat care grupează programele de educație în raport cu cunoștințele, abilitățile și competențele pe care fiecare program este conceput să le ofere.

Populația de vârstă școlară – reprezintă populația din grupa de vârstă teoretică corespunzătoare unui anumit nivel de educație, așa cum este indicat de vârsta teoretică de intrare și durată.

Absolvent este persoana care, în cursul anului de studii de referință a finalizat cu succes un program de educație.

Personalul didactic – reprezintă persoanele fizice care sunt angajate în sistemul de învățământ şi predau în cadrul procesului educaţional şi de instruire (cu normă întreagă şi parţială). Fiecare cadru didactic se înregistrează o singură dată, numai în instituția de învățământ la care are funcția de bază.

Rata brută de cuprindere – reprezintă numărul total de copii/elevi/studenți cuprinși într-un anumit nivel educațional, indiferent de vârstă, ca raport procentual din populația de vârstă școlară oficială corespunzătoare aceluiași nivel educațional.

Rata brută de cuprindere în învățământul terțiar – reprezintă numărul total de studenți din învățământul terțiar, indiferent de vârstă, exprimat ca procent din populația din grupa de vârstă de 5 ani imediat după învățământul secundar Ciclul II (liceal).

Rata netă de cuprindere – reprezintă numărul copiilor/elevilor/studenților din grupa de vârstă oficială corespunzătoare unui anumit nivel educațional, cuprinși în nivelul educațional dat, ca raport procentual din populația corespunzătoare.

Rata specifică de cuprindere pe vârste – reprezintă numărul copiilor/elevilor/studenților de o anumită vârstă, cuprinși în instituțiile de învățământ la toate nivelurile de educație, ca raport procentual din totalul populației de aceiași vârstă.

Raportul elev-cadru didactic – se referă la numărul mediu de elevi pe cadru didactic la fiecare nivel educațional (învățământ preșcolar, primar, secundar ciclul I şi ciclul II) într-un anumit an de studii.

Rata de tranziție în învățământul secundar ciclul I (gimnazial) – reprezintă numărul de noi admiși în primul an al învățământului gimnazial într-un anumit an de studii, exprimat ca raport procentual din numărul de elevi înscriși în ultimul an al învățământului primar din anul de studii anterior.

3.2.2. Unitatea de măsură

Datele exprimate în valori absolute: numărul copiilor/elevilor/studenţilor sunt prezentate în persoane/mii persoane.

Indicatori relativi în %: rata de cuprindere.

3.2.3. Formula de calcul

1. Rata brută de cuprindere în învăţământul preşcolar:

$$RBC_{tpr} = \frac{E_{tpr}}{P_{tvpr}} * 100$$

unde:
RBC_{tpr} – rata brută de cuprindere în învățământul preşcolar, în anul t;
E_{tpr} – numărul total al copiilor cuprinşi în învățământul preşcolar, indiferent de vârstă, în anul t;
P_{tv} – populaţia totală din grupa de vârstă v, grupă de vârstă oficială corespunzătoare învățământului preșcolar (3-6 ani), în anul t.

2. Rata brută de cuprindere în învăţământul primar:

$$RBC_{tp} = \frac{E_{tp}}{P_{tvp}} * 100$$

unde:
RBC_{tp} – rata brută de cuprindere în învățământul primar, în anul de studii t;
E_{tp} – numărul total al elevilor cuprinşi în învățământul primar, indiferent de vârstă, în anul de studii t;
P_{tv} – populaţia totală din grupa de vârstă v, grupă de vârstă oficială corespunzătoare învățământului primar (7-10 ani), în anul de studii t.

3. Rata brută de cuprindere in învăţământul gimnazial:

$$RBC_{tg} = \frac{E_{tg}}{P_{tv}} * 100$$

unde:
RBC_{tg} – rata brută de cuprindere în învățământul gimnazial, în anul de studii t;

E_{tg} – numărul total al elevilor cuprinşi în învățământul gimnazial, indiferent de vârstă, în anul de studii t;
P_{tv} – populaţia totală din grupa de vârstă v, grupă de vârstă oficială corespunzătoare învățământului gimnazial (11-15 ani), în anul de studii t.

4. Rata netă de cuprindere în învățământul preşcolar:

$$RNC_{tpr} = \frac{E_{tpr}}{P_{tv}} * 100$$

unde:
RNC_{tpr} – rata netă de cuprindere în învățământul preşcolar în anul t;
E_{tvpr} – numărul elevilor din grupa de vârstă v, oficială corespunzătoare învățământului preşcolar (3-6 ani), cuprinși în acesta, în anul t;
P_{tv} – populaţia totală din grupa de vârstă v, grupă de vârstă oficială corespunzătoare învățământului preşcolar (3-6 ani), în anul t.

5. Rata netă de cuprindere în învățământul primar:

$$RNC_{tp} = \frac{E_{tvp}}{P_{tvp}} * 100$$

unde:
RNC_{tp} – rata netă de cuprindere şcolară în învățământul primar în anul de studii t;
E_{tvp} – numărul elevilor din grupa de vârstă v, oficială corespunzătoare învățământului primar (7-10 ani), cuprinși în acesta, în anul de studii t;
P_{tvp} – populaţia totală din grupa de vârstă v, grupă de vârstă oficială corespunzătoare învățământului primar (7-10 ani), în anul de studii t.

6. Rata netă de cuprindere în învățământul gimnazial:

$$RNC_{tg} = \frac{E_{tvg}}{P_{tvg}} * 100$$

unde:
RNC_{tg} – rata netă de cuprindere în învățământul gimnazial în anul de studii t;
E_{tvg} – numărul elevilor din grupa de vârstă v, oficială corespunzătoare învățământului gimnazial (11-15 ani), cuprinși în acesta, în anul de studii t;
P_{tvg} – populaţia totală din grupa de vârstă v, grupă de vârstă oficială corespunzătoare învățământului gimnazial (11-15 ani), în anul de studii t.

7. Rata specifică de cuprindere pe vârste:

$$RC_{tv} = \frac{E_{tv}}{P_{tv}} * 100$$

unde:
RC_{tv} – rata de cuprindere a unei anumite vârste/grupă de vârstă v, în anul de studii t;
Etv – numărul elevilor/studenților de vârstă/grupă de vârstă v, cuprinși în instituțiile de învățământ, indiferent de nivelul educațional, în anul de studii t;
Ptv – populația totală de vârsta/grupă de vârstă v, în anul de studii t.

De exemplu, rata de cuprindere şcolară pentru vârsta de 7 ani se calculează după formula:

$$RC_{t7} = \frac{E_{t7}}{P_{t7}} * 100$$

unde:
RC_{t7} – rata de cuprindere specifică vârstei de 7 ani, in anul de studii t;
E_{t7} – numărul de copii/elevi in vârstă de 7 ani, cuprinși în învățământ, indiferent de nivelul educațional, in anul de studii t;
P_{t7} – populaţia totală in vârstă de 7 ani, in anul de studii t.

8. Raportul elev-cadru didactic:

$$NCD_{th} = \frac{N_{th}}{CD_{th}}$$

unde:
NCD_{th} – numărul de elevi ce revine la un cadru didactic, în anul de studii t, în nivelul de educaţie h;
N_{th} – numărul total de elevi înscrişi în anul de studii t, în nivelul de educaţie h;
CD_{th} – numărul total de cadre didactice care desfăşoară activitate didactică în anul de studii t, în nivelul de educaţie h.
h – reprezintă un anumit nivel educaţional, conform clasificării ISCED 2011.
Acest indicator poate fi calculat pentru nivelurile 0-3.

9. Rata de tranziție în învățământul gimnazial:

$RT_{th,h+1} = [(E_{t+1,h+1,1} - R_{t+1,h+1,1}) / E_{th,f}] * 100$
unde:
$RT_{th,h+1}$ – rata de tranziție de la învăţământul primar h la învăţământul gimnazial h+1, în anul de studii t;
$E_{t+1,h+1,1}$ – numărul elevilor admiși în prima clasă a învăţământului gimnazial h+1 (clasa a V-a) în anul de studii t+1;
$R_{t+1,h+1,1}$ – numărul elevilor care repetă prima clasă a învăţământului gimnazial h+1 (clasa a V-a) în anul de studii t+1;
$E_{th,f}$ – numărul elevilor cuprinși în ultima clasă a învăţământului primar h (clasa a IV-a) în anul de studii t.

Notă: Până în anul 2014, pentru toate calculele s-a utilizat *populaţia stabilă* la început de an, iar din 2014 – *populația cu reședință obișnuită.*

3.3. Clasificările utilizate

Nivelul educaţional: Clasificarea Programelor Educaţionale din Republica Moldova, armonizată cu standardul respectiv internaţional ISCED-2011

***Activitatea economică*:** Clasificarea Activităţilor Economiei Moldovei (CAEM), armonizat cu NACE ver.1, aprobat prin Hotărîrea Moldova-Standard nr. 694-ST din 09.02.2000, inclusiv modificarea nr.1 aprobată prin Hotărîrea nr.1444-ST din 04.01. 2004. Pus în aplicare de la 01.02.2004. Ediţia 2005.

Începând cu anul 2013 este implementată în practică versiunea nouă a Clasificatorului Activităţilor din Economia Moldovei (CAEM Rev.2), armonizat integral cu Nomenclatorul de Activităţi Economice din Comunitatea Europeana (NACE Rev.2).

Forme de proprietate: Clasificatorul formelor de proprietate din Republica Moldova (CFP): aprobat prin Hotărîrea Departamentului Standarde, Metrologie şi Supraveghere Tehnică nr.276-st din 04.02.1997.

Unităţi administrativ-teritoriale: Clasificatorul unităţilor administrativ-teritoriale al Republicii Moldova (CUATM), aprobat prin Hotărîrea Departamentului Moldova-Standard nr. 1398-ST din 03.09.2003. Pus în aplicare de la 03.09.2003.

Domeniile de pregătire:

Nomenclatorul domeniilor de formare profesională şi al meseriilor/profesiilor, HG nr. 425 din 03.07.2015

Nomenclatorul domeniilor de formare profesională, al specialităţilor şi calificărilor pentru învăţământul profesional tehnic postsecundar şi postsecundar nonterţiar, HG nr. 853 din 14.12.2015

Nomenclatorul domeniilor de formare profesională şi al specialităților în învățământul superior, HG nr. 412/2024.

Nomenclatorul specialităților ştiinţifice, HG nr.199 din 13.03.2013.

3.4. Sfera de cuprindere

3.4.1. Acoperirea sectorială

Cercetările statistice din domeniul educaţiei formale acoperă toate unităţile cu personalitate juridică, indiferent de forma de proprietate, care desfăşoară activitatea 85 „Învăţământ”- ca activitate principală,

conform Clasificatorului Activităţilor din Economia Moldovei (CAEM Rev.2).

3.4.2. Populaţia statistică

În domeniul educației formale se realizează cercetări statistice cu un caracter exhaustiv, cuprinzând toate unitățile de învățământ, indiferent de tipul de proprietate și forma juridică de organizare a acestora.

3.4.3. Geografică

Cercetările statistice din domeniul educaţiei nu cuprind instituţiile de învăţământ situate în partea stângă a r. Nistru şi mun. Bender, cu excepţia a 6 instituţii situate pe acest teritoriu, care se află în subordinea Ministerului Educației și Cercetării al Republicii Moldova.

3.4.4. Temporală

Seriile de timp pentru principalii indicatori sunt disponibile începând cu anul 1997.

3.5. Nivelul de dezagregare

Datele rezultate din cercetările statistice din domeniul educaţiei formale sunt dezagregate după:

- grupe de vârstă
- sexe
- medii de reședință
- nivel de instruire
- tipuri de instituţii
- regiuni economice de dezvoltare (Nord, Centru, Sud, mun. Chişinău, UTA Găgăuzia)
- forme de proprietate

Restricţii: În cazul dacă datele la nivel dezagregat conţin informaţie confidenţială, diseminarea acestora nu este efectuată şi se purcede la agregarea datelor la nivelul minim disponibil care asigură protecţia confidenţialităţii dalelor.

3.6. Periodicitatea diseminării

Anuală

3.7. Termenele limită de prezentare (diseminare)

Anual – luna decembrie (pentru doctorat şi postdoctorat – luna mai)

3.8. Revizuirea

Datele sunt finale la prima diseminare.
Politica de revizuire a datelor este în conformitate cu **Politica de revizuire a datelor statistice**, aprobată prin ordinul BNS nr. 35 din 30.08.2022:
https://statistica.gov.md/files/files/despre/planuri/Politici/Politica_revizuire_2022_ro.pdf.

3.9. Perioada de referinţă

Anul de studii

4. Colectarea şi procesarea datelor

4.1. Sursa de date

4.1.1. Cercetări statistice

Sunt utilizate cercetări statistice, care vizează următorii indicatori:

Cercetarea statistică nr.85-edu „Activitatea instituțiilor de educație timpurie”

- Instituția după forma de proprietate și profil la sfârșitul anului de raportare;
- Grupe și locuri la sfârșitul anului de raportare;
- Copii înscrişi pe vârste, sexe, grupe, după limba de educaţie;
- Personalul încadrat pe categorii de personal, după modul de încadrare şi nivelul de instruire;
- Personalul de conducere şi didactic pe grupe de vârstă şi sexe;
- Personalul de conducere şi didactic după vechimea în munca pedagogică;
- Săli destinate procesului educativ;

Cercetarea statistică nr.1-edu „Activitatea instituțiilor de învățământ primar şi secundar general”
- Instituția după forma de proprietate la începutul anului de studii;
- Elevi înscriși pe clase, vârste și sexe;
- Numărul elevilor, inclusiv fete înscrise în clasa I, care au participat la programe de educaţie preşcolară;
- Elevi conform limbii de predare;
- Elevi înscrişi după studiul limbilor moderne;
- Absolvenţi pe clase și vârste;
- Săli destinate procesului educativ;
- Calculatoare (PC) utilizate în scopuri educaționale și administrative, inclusiv calculatoare conectate în reţea şi la Internet;

Cercetarea statistică nr.83-edu „Personalul încadrat în instituţiile de învățământ primar şi secundar general”

- Personal încadrat, pe categorii de personasl și după modul de încadrare;
- Personalul didactic pe categorii de personal, modul de încadrare și gradul didactic;
- Personal de conducere și personal didactic, după nivel de instruire, vechime în munca pedagogică, și grupe de vârstă, din care femei;
- Cadre didactice angajate pentru prima dată în profesia de pedagog.

Cercetarea statistică nr.2 - edu „Activitatea instituţiilor de învățământ profesional tehnic secundar”
- Elevi înscrişi pe meserii, grupe de vârstă şi sexe;
- Absolvenţi pe meserii, grupe de vârstă şi sexe;
- Personalul de conducere, didactic și didactic auxiliar după modul de angajare și sexe;
- Personalul de conducere și personal didactic, pe grupe de vârstă.

Cercetarea statistică nr.3 - edu „Activitatea instituţiilor de învățământ profesional tehnic postsecundar”
- Elevi înscrişi pe specialităţi, grupe de vârstă şi sexe;
- Absolvenţi pe specialităţi, grupe de vârstă şi sexe;
- Personalul de conducere, didactic și didactic auxiliar după modul de angajare și sexe;
- Personalul de conducere și personal didactic, pe grupe de vârstă.

Cercetarea statistică nr.4 - edu „Activitatea instituţiilor de învățământ superior”
- Studenţi înscrişi pe programe de studii, specialităţi, grupe de vârstă şi sexe;
- Absolvenţi pe programe de studii, pe specialităţi, grupe de vârstă şi sexe;
- Personalul științifico-didactic pe sexe;

Cercetarea statistică nr. 1-cş „Activitatea de doctorat şi postdoctorat”
- Studenți-doctoranzi înscriși pe forme de învățământ, specialități, grupe de vârstă şi sexe;
- Absolvenți pe forme de învățământ, pe specialități, grupe de vârstă şi sexe;
- Conducătorii (consultanții) de doctorat pe sexe;

4.1.2. Surse administrative

Datele Ministerului Finanţelor privind cheltuielile pentru învățământ din bugetul public naţional.

Hotărârile anuale ale Guvernului Republicii Moldova privind planurile (comanda de stat) de pregătire a cadrelor de specialitate pe meserii și specialități.

4.1.3. Estimări

Cheltuieli pe niveluri educaţionale.

4.2. Caracteristica cercetării statistice/surselor administrative

4.2.1. Obiectiv şi scurt istoric

Odată cu apariţia instituţiilor cu forma de proprietate privată şi străină (1995) începe colectarea datelor dezagregate pe forme de proprietate, fiind iniţiată şi colectarea datelor privind studiile în bază de contract. Începând cu anul 2011 sunt calculaţi indicatorii care caracterizează participarea în procesul de educaţie: rata brută şi netă de cuprindere în învățământ, gradul de cuprindere în învățământ, rata elev/profesor, etc.

În anul 2002 în cadrul programului TACIS a fost elaborată Clasificarea Naţională a Programelor Educaţionale MoldCED conform ISCED-1997. Începând cu anul 2004 sunt disponibile date privind numărul elevilor din învățământul primar şi secundar general dezagregat pe sexe, clase şi vârste, iar referitor la învățământul secundar profesional – absolvenţi pe sexe şi specialităţi.

Până în anul 2008 procesul de colectare a datelor privind învățământul preşcolar, primar şi secundar general a fost coordonat de către Biroul Naţional de Statistică și Ministerul Educației și Cercetării. Pe de o parte, Ministerul Educației și Cercetării, prin intermediul secţiilor (direcţiilor) teritoriale de învățământ, tineret şi sport colecta rapoartele statistice de la instituţiile de învățământ din subordinea sa, care ulterior erau transmise pentru centralizare în adresa Biroului Naţional de Statistică. Pe de altă parte, Biroul Naţional de Statistică prin intermediul organelor teritoriale de statistică, colecta informaţia ce ţine de instituţiile nestatale şi cele din subordinea altor ministere. În cazul învățământului secundar profesional, mediu de specialitate şi superior procesul de colectare a fost şi în prezent este coordonat de către Biroul Naţional de Statistică.

Începând cu anul 2009 informaţia statistică vizînd statistica educaţiei (toate nivelurile de educaţie) se colectează în exclusivitate de către Biroul Naţional de Statistică.

Din anul 2014 Conform Codului Educației al Republicii Moldova (Cod nr.152/2014) Sistemul de învățământ este organizat pe niveluri și cicluri în conformitate cu Clasificarea Internațională Standard a Educației (ISCED-2011).

4.2.2. Unitatea statistică

Unitatea de cercetare este unitatea (instituţia) de învățământ, care este organizată şi funcţionează în baza cadrului juridic stabilit de Codul Educaţiei al Republicii Moldova (Cod nr. 152/2014).

Instituţiile de învățământ sunt supuse evaluării externe a calităţii în vederea autorizării de funcţionare provizorie şi acreditării programelor de studii și a instituțiilor de învățământ profesional tehnic, superior în conformitate cu cadru normativ naţional şi european (recomandările internaţionale) din domeniu (HG nr.616 din 18.05.2016).

4.2.3. Cercul unităţilor cuprinse în cercetare

Numărul unităților cercetate include toate unitățile de învățământ din fiecare nivel educațional, indiferent de forma de proprietate, publică sau privată, mediul de reședință (urban sau rural).

4.2.4. Periodicitatea cercetării

Anuală

4.2.5. Colectarea datelor

Înregistrarea datelor în chestionarele cercetărilor statistice din domeniul educaţiei se realizează de către persoanele desemnate din partea unităţilor (instituţiilor) de învățământ. Chestionarele se completează conform precizărilor metodologice corespunzătoare.
Colectarea rapoartelor statistice vizând educația timpurie, învățământul primar, secundar general, profesional tehnic secundar şi profesional tehnic postsecundar se efectuează prin intermediul direcţiilor/secţiilor teritoriale de învăţământ tineret şi sport şi direcţiilor/secţiilor teritoriale de statistică, care ulterior expediază rapoartele statistice în adresa BNS pentru procesare şi generalizare.

Rapoartele statistice privind activitatea instituțiilor de învăţământ superior şi doctorat - postdoctorat sunt colectate nemijlocit de către BNS.

4.3. Procesarea şi compilarea datelor

4.3.1. Validarea datelor

Datele sunt verificate şi analizate privind calitatea acestora, în special coerenţa internă, temporală şi cu alte date.

Condiţiile de control logic la nivel de chestionar au ca scop: urmărirea şi verificarea fluxurilor logice din chestionar; respectarea corelaţiilor intre datele/răspunsurile diferitelor capitole, verificarea încadrării intre limitele normale a datelor corespunzătoare anumitor indicatori, eliminarea unor răspunsuri aberante sau ilogice.
Prin ***condiţiile de verificare a integrităţii*** se urmăreşte corelarea şi verificarea datelor de identificare ale

unităţilor din nomenclator cu cele completate cu date, asigurarea cuprinderii tuturor unităţilor raportoare etc.

4.3.2. Compilarea/extrapolarea datelor

Compilarea datelor se efectuează pe baza centralizării informației din chestionarele statistice prezentate de către unităţile (instituţiile) de învățământ.

4.3.3. Ajustările

Nu este aplicabil

4.3.4. Asigurarea calităţii

Asigurarea calităţii datelor statistice, se bazează pe respectarea Principiilor Fundamentale ale Statisticii Oficiale, aprobate de Adunarea Generală a Naţiunilor Unite la 29 ianuarie 2014, precum şi stipulate în Legea Republicii Moldova cu privire la statistica oficială nr. 93 din 2017.

În activitatea de producere a informaţiei statistice, BNS acordă importanţă primordială asigurării calităţii înalte a datelor.

În acest scop, o serie de măsuri de asigurare a calităţii sunt realizate la fiecare etapă a demersului statistic: în procesul de organizare a cercetărilor statistice, colectare, procesare şi elaborare a informaţiei statistice.

Eforturi importante sunt depuse pentru asigurarea plenitudinii şi calităţii prezentării datelor de către respondenţii incluşi în cercetările statistice.

Se scot la iveală datele eronate, inconsistenţele şi datele suspicioase în vederea verificării şi corectării acestora.

4.4. Precizia datelor

4.4.1. Rata de non-răspunsuri

Nu este aplicabil

4.4.2. Erori de eşantionare

Nu este aplicabil

5. Comparabilitate şi coerenţă

5.1. Comparabilitatea internaţională

Metodologia de elaborare a indicatorilor în domeniul educaţiei este parţial armonizată la metodologia elaborată de către UNESCO.

5.2. Comparabilitatea în timp

Începând cu anul de studii 2004/2005 au fost efectuate schimbări în rapoartele statistice în procesul cărora au fost introduşi un şir de indicatori, care anterior nu erau disponibili: numărul elevilor pe clase şi vârste, numărul de calculatoare, profilul de studii, etc.

5.3. Coerenţa cu alte statistici

Nu este aplicabil

6. Mandatul instituţional (baza normativ-juridică)

Activitatea BNS se bazează pe respectarea Constituţiei Republicii Moldova, Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, alte acte legislative şi normative, ordinele şi dispoziţiile conducerii BNS.

Legea cu privire la statistica oficială reglementează organizarea şi funcţionarea sistemului unic al statisticii oficiale, cu stabilirea principiilor generale pentru colectarea, prelucrarea, centralizarea, diseminarea, stocarea informaţiei statistice (art.1).

Art. 5 al Legii stipulează că producerea informaţiei statistice se bazează pe respectarea principiilor independenţei profesionale, imparţialităţii, obiectivităţii, relevanţei, transparenţei, confidenţialităţii, cost/eficienţei ș.a.

Biroul Naţional de Statistică, în calitatea sa de organ central de statistică, este o autoritate administrativă creată pe lângă Guvern pentru conducerea şi coordonarea activităţii în domeniul statisticii.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului 935 din 24.09.2018 cu privire la organizarea și funcționarea BNS, Biroul exercită următoarele atribuții:

1) coordonează sistemul statistic național privind dezvoltarea și producerea statisticii oficiale;
2) elaborează şi implementează strategii de dezvoltare a sistemului statistic naţional, programe statistice anuale şi multianuale;
3) elaborează cadrul normativ şi instituţional necesar realizării obiectivelor strategice în domeniul său de activitate, precum şi mecanismele transpunerii lor în practică;
4) efectuează managementul şi controlul realizării, în condiţii de calitate, a programelor şi planurilor statistice adoptate la nivel central şi regional;
5) armonizează şi aliniază indicatorii statistici, metodologiile, metodele şi tehnicile aplicate pe plan naţional cu reglementările şi standardele internaţionale;
6) promovează cultura statistică în societate.

Actele legislative și normative de care se conduce BNS în activitate pot fi accesate pe pagina oficială https://statistica.gov.md/ro, rubrica *Despre BNS* (https://statistica.gov.md/ro/acte-normative-56.html).

7. Confidenţialitatea

7.1. Principiile

Conform art.19 al Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, producătorii de statistici oficiale întreprind toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În cap. VII al legii nominalizate este stipulat, ca datele colectate, procesate şi depozitate pentru producerea informaţiei statistice sunt confidențiale în cazul în care permite identificarea directă sau indirectă a respondenților. Nu sânt considerate confidenţiale:

a) datele care pot fi obţinute din surse public accesibile conform legislaţiei;
b) datele individuale privind adresa, telefonul, denumirea, genul de activitate, numărul de personal ale persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali;
c) datele ce se referă la întreprinderile cu capital de stat, instituţii şi organizaţii finanţate din buget, prezentate la solicitarea autorităţilor administraţiei publice.

Conform Legii cu privire la statistica oficială, art. 20, au acces la datele individuale persoanele care, conform atribuţiilor de serviciu, participă la producerea informaţiei statistice, în măsura în care datele individuale sânt necesare pentru producerea acestei informaţii.

Același articol stipulează, că accesul la datele individuale care nu permit identificarea directă a respondenţilor poate fi acordat pentru proiecte de cercetări ştiinţifice ale căror rezultate scontate nu se referă la unităţi individuale identificabile, în conformitate cu regulamentul aprobat de autoritatea centrală în domeniul statisticii.

Art. 23 (5) al Legii stipulează că „Informația statistică nu poate fi diseminată utilizatorilor în cazul în care se referă la 1–3 unități statistice”.
Totodată, același articol aliniatul (6) stipulează, că prin derogare de la prevederile alin. (5), datele care se referă la 1–3 unități statistice pot fi diseminate în cazul în care:

a) unitățile statistice nu pot fi identificate direct sau indirect;
b) unitățile statistice și-au dat acordul explicit pentru divulgarea datelor;
c) aceste date țin de comerțul internațional de mărfuri;
d) este necesară informarea societății asupra problemelor de importanță majoră, iar programul de lucrări statistice prevede diseminarea acestor informații.

7.2. Asigurarea practică a regulilor confidenţialităţii

Întru asigurarea protecţiei datelor statistice confidenţiale în conformitate cu Legea cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, Biroul Naţional de Statistică întreprinde toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În conformitate cu Legea nominalizată, personalul producătorilor de statistici oficiale, inclusiv cel angajat

temporar, care, conform atribuţiilor de serviciu, are acces direct la datele individuale este obligat să respecte confidenţialitatea acestor date în timpul şi după încetarea activităţii în funcţia respectivă..

Până la diseminarea datelor statistice, acestea sunt verificate dacă corespund cerinţelor de protecţie a datelor confidenţiale. În cazul dacă datele statistice conţin informaţie confidenţială (vedeţi p.7.1) diseminarea acestora nu este efectuată şi se purcede la agregarea datelor la nivelul minim disponibil care asigură protecţia confidenţialităţii dalelor.

8. Accesul la informaţie şi formatul diseminării

8.1. Accesul la informaţie

8.1.1. Calendarul de diseminare

Anual este elaborat Calendarul de diseminare a informațiilor statistice elaborate de BNS.

8.1.2. Accesul la calendarul de diseminare

Calendarul de diseminare a informațiilor statistice este plasat pe pagina oficială web a BNS. www.statistica.gov.md.

8.1.3. Accesul la date statistice

Conform Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, art. 23:

a) Producătorii de statistici oficiale sunt obligaţi să disemineze informația statistică în termenii prevăzuți în programul de lucrări statistice şi în calendarul de diseminare a informației statistice oficiale;

b) Diseminarea informaţiei statistice prevăzute în programul de lucrări statistice tuturor categoriilor de utilizatori se efectuează gratis şi în condiţii egale de acces sub aspectul volumului, calităţii și termenelor de diseminare.

Programul lucrărilor statistice poate fi accesat pe pagina https://statistica.gov.md/ro**,** rubrica *Despre BNS* / *Acte normative* (https://statistica.gov.md/ro/acte-normative-56.html).

Pagina web a BNS www.statistica.gov.md reprezintă sursa informaţională cea mai importantă în asigurarea accesului utilizatorilor la informaţia statistică diversă, transparenţei privind activitatea BNS.

Toate comunicatele, rapoartele analitice, seriile de timp, precum și publicațiile statistice elaborate de BNS sunt plasate pe pagina web oficială.

8.2. Formatul diseminării

8.2.1. Comunicate / Rapoarte analitice

Comunicatele și rapoartele analitice sunt publicate pe pagina web oficială a BNS: https://statistica.gov.md/ro la rubrica *Media* / *Comunicate statistice*, conform *Calendarului de diseminare*.

8.2.2. Publicaţii

Publicaţiile elaborate de BNS care conţin date statistice privind educaţia:

- Culegerea „Educaţia în Republica Moldova” - publicaţie anuală detaliată ce conţine informaţii referitor la numărul de copii/elevi/studenţi, personalul didactic, nivel educaţional, evoluţia în timp a principalilor indicatori ai educaţiei, precum şi unii indicatori pentru alte ţări;
- alte publicaţii statistice: Anuarul statistic; Breviarul statistic; Femei şi Bărbaţi în Republica Moldova, Copiii Moldovei; note informative anuale; etc.

Acces la publicaţii:

- în format electronic, pe pagina oficială a BNS www.statistica.gov.md, rubrica *Produse şi servicii / Publicaţii* http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=350&nod=1&).

8.2.3. Baze de date/serii de timp

Seriile de timp privind Educaţia sunt plasate pe:

- **Banca de date statistice** http://statbank.statistica.md, domeniul *Statistica socială / Învăţământ*
- **Pagina oficială** a BNS: www.statistica.gov.md, rubrica *Statistici pe domenii / Societatea şi condiţiile sociale / Învăţământ şi ştiinţă.*

8.2.4. Chestionare/date transmise la solicitarea organizaţiilor internaţionale

Chestionare UNESCO:

1. Elevi şi profesori (ISCED 0-4)
2. Cheltuieli pentru educaţie (ISCED 0-8)
3. Studenţi şi profesori (ISCED 5-8)
4. Programele educaţionale naţionale

Chestionarele CSI.

8.2.5. Solicitări de date suplimentare

BNS pune la dispoziţia utilizatorilor şi informaţii statistice suplimentare celor disponibile în publicaţiile statistice, notele informative, informaţiile operative, celor plasate pe pagina oficială web în limita informaţiilor disponibile, în corespundere cu Legea cu privire la statistica oficială. Solicitarea poate fi transmisă personal la sediul BNS, prin poștă, prin poșta electronică moldstat@statistica.gov.md sau online – www.statistica.gov.md rubrica Produse și servicii / Solicitare de informații statistice http://www.statistica.gov.md/solicitare_informatii_statistice.php?l=ro

9. Referinţe (link-uri) utile

9.1. Accesibilitatea documentaţiei privind metodologia

Metodologia este disponibilă pe pagina oficială https://statistica.gov.md/ro, rubrica *Metadate şi clasificatoare / Metadate de referinţă* (https://statistica.gov.md/ro/metadata).

9.2. Accesibilitatea documentaţiei privind Rapoartele de evaluare

Rapoartele de evaluare a BNS sunt disponibile pe pagina oficială https://statistica.gov.md/, rubrica *Despre BNS / Evaluări externe și sondaje de opinii / Rapoarte de evaluare externă* (https://statistica.gov.md/ro/rapoarte-de-evaluare-externa-9930.html).

9.3. Accesibilitatea informaţiei privind studiul de opinie al utilizatorilor

Sondajele de opinie ale utilizatorilor sunt disponibile pe pagina oficială https://statistica.gov.md/, rubrica *Despre BNS / Evaluări externe și sondaje de opinii / Sondaje de opinie* (https://statistica.gov.md/ro/sondaje-de-opinie-9933.html).

9.4. Alte referinţe utile

Baza de date EUROSTAT	http://ec.europa.eu/eurostat/data/database
Baza de date UNData	http://data.un.org/Browse.aspx
Baza de date statistice a Comisiei Economice pentru Europa a ONU	http://w3.unece.org/pxweb/Dialog/
Baza de date UNESCO	http://stats.uis.unesco.org/unesco/ReportFolders/ReportFolders.aspx